

**Tentamen medicum inaugurale, de apoplexia ... / eruditorum examini
subjicit Alexander Melville.**

Contributors

Melville, Alexander.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Robertum Allan, 1797.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a8zj9bcb>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

6

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

APOPLEXIA.

THE TENTH MEN MEDICUM

IN AUGUST

APPENDIX

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,

DE

APOPLEXIA,

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI.

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS ;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

ALEXANDER MELVILLE,

SCOTUS;

SOC. REG. PHYS. EDIN. SOC.

AD DIEM 12 SEPTEMBRIS, HORA LOCOQUE SOLITIS.

EDINBURGI,
CUM PRIVILEGIO,
APUD ROBERTUM ALLAN.

MDCXCVII.

THE
LAW
OF
APPELLATE

D. GEORGE BARRON

PROFESSOR OF

ALEXANDER MELLISS

SCOTLAND

STAND FORTH

PATRI OPTIMO,

ANDREÆ MELVILLE,

DE

HALLFIELD, ARMIGERO,

HAS

STUDIORUM PRIMITIAS,

CONSECRAT

FILIUS.

TATRI OPTING

ANDREAS MELVILLE

18

HALLFIELD, ARMISTERO

18

STUDIORUM PRIMIVAS

CONSERVAT

IN US

.....

STANTON MEDIUM

INFORMER

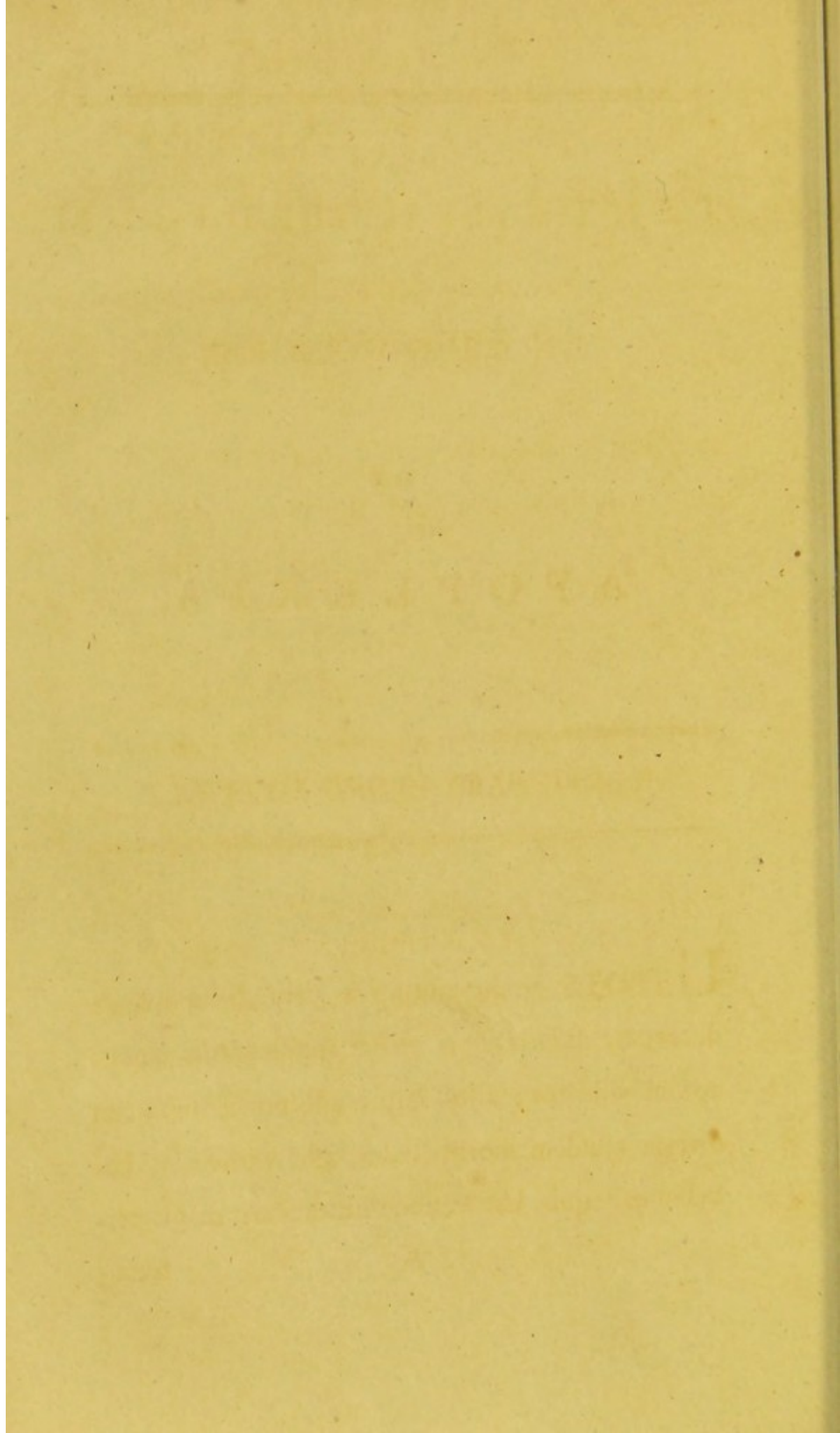
APOLAXIA

.....

STANTON MEDIUM

.....

.....

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

APOPLEXIA.

AUCTORE, ALEXANDRO MELVILLE.

UTPOTE gradu tantum a paralyfi apoplexia
discrepat, dissertationis plenæ argumentum minus
aptum videatur; istas igitur affectiones tanquam
diversa ejusdem morbi stadia, aut varietates, ha-
bebimus: quia hac ratione historia erit magis per-

A

fecta;

fecta; et morbo veniente occurrendi consilia evidentiora fient.

Apoplexiam strictiùs ita dictam, CULLENUS nosologus, modo sequente definit:—

“ Motus voluntarii fere omnes imminuti, cum
 “ sopore, plus minus profundo, superstitute motu
 “ cordis et arteriarum.”

Et sic paralyfin :

“ Motus voluntarii nonnulli tantum imminuti,
 “ sæpe cum sopore *.”

Cùm autem nulla definitio cuncta morbi phœnomena complecti queat, historiam ejusdem pleniorẽ tradere conabimur.

SECT.

* Vid. CULL. *Synops. Nosolog. Method.* Tom. II. Gen. XLII et XLIII.

S E C T. I.

De Phænomenis.

HISTORIA medica, ob diversas, quas morbus induit, species, difficultate haud parva premitur: modo enim apoplexiæ, omnibus suis numeris absolutæ, formâ, impetum derepentè facit; modo autem cum signis paralyseos plus minus generalis et distinctæ nervis tardè obrepit, donec tandem causâ excitante graviore, sed ejusdem generis ac illa, quæ primæ affectioni originem dedit, superveniente, subito ad summum inveterationis suæ gradum, perfectam nimirum sensus et motus *voluntarii* imminutionem, vel ad minorem tantum, hemiplegiam scilicet, exurgit.

Posito morbum posteriori forma, hoc est, tardè incipere, varia diversorum stadiorum signa enumerare aggrediar.

Hebetudo, torpor, et subinde vertigo, nec non capitis dolor modò subito obortus, modò tardè et paulatim obrepens, sunt inter prima signa, quæ se ostendunt. Somnolentia morbum formidolosiorum haud raro prægreditur : et interdum menses, immo annos, ante paroxysmum perstat.

Cordis et arteriarum actio nonnunquam paululum augetur : et sudores in fronte prorumpunt ; tinnitus aurium interdum, et, quod huic affine est, fugax audiendi gravitas, adsunt. Visus quoque sæpe minuitur, vel prorsus, ad tempus, aboletur : alia porro oculi vitia haud raro se ostendunt, unus enim, aut ambo rubescunt : jamque suffusio, aut muscæ volitantes, vel strabismus visus duplicis phœnomena plus minus exhibens, plerumque adsunt.

Præter hæc multarum aliarum corporis partium, veluti digitorum, &c. paralysis astat : ægerque, inter expurgandum, alterius corporis lateris torporem

porem nonnunquam sentit ; hoc autem levioris potius paroxyfmi effectus, quam prodromus habendum videtur *. Loquendi organa pariter afficiuntur ; lingua titubat ; nec verba amplius distinctè efferuntur.

Nec minus læduntur sensus interni : memoria insignitè minuitur : hujus autem vitii plures sunt varietates, quibus non minus phycos quam *metaphysicos* studere oportet.

Aliàs memoria longè aliter se habet : modo enim res ipsæ, ex animo penitus effluunt, dum nominum recordatio intacta manet : hoc celeberrimus GREGORY in prælectionibus suis illustrat ; exemplum narrat infigne mulieris, quæ, licet rerum nomina in memoriam revocare potuerit, se tamen filioli sui matrem fuisse oblita est. Contrà ægrorum exempla non defunt, qui, ut Van. SWIETEN scribit, “ Non possunt vera rebus designandis vocabula
“ inve-

* GREG. Prælect.

“ invenire ; manibus, pedibus, totius corporis nixu
 “ conabantur explicare miseri quid vellent, nec
 “ poterant tamen.”

Artuum tremores sæpe adfunt ; incubus et in-
 somnia horribilia hujusmodi affectiones comitantur ;
 sanguis ex naribus sæpe erumpit ; nausea et vo-
 mitione non raro adstantibus.

Postquam hæc signa per aliquod tempus plus mi-
 nus gravia perstiterint, æger subito, quasi fulmine
 tactus, apoplexia propriè iuc dictâ vel hemephlegia
 corripitur : hoc quoque interdum, nullis signis an-
 tecedentibus evenit.

Ac velut in somnis, oculos ubi languida pressit
 Nocte quies, necququam avidos extendere cursus
 Velle videmur, et in mediis conatibus ægri
 Succidimus ; non lingua valet, non corpore notæ
 Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur.

VIRG.

Morbi, five nullo monito prævio, five post signo-
 rum

rum seriem supra memoratorum, impetum fecerit, historia est admodum varia : modò enim signa sunt eadem ac illa quæ definitio complectitur ; modò autem concursu et gradu infinitè fere variantur : sopor enim adeo est nonnunquam imo fere semper, profundus, ut sensus externi, licet stimuli validissimi admoveantur, functionibus suis peragendis prorsus impares evadant ; ita ut lux et strepitus parùm vel nihil valeant ; hoc autem non est perpetuum ; dantur enim exempla, in quibus ægri vident, audiunt, et tactu percipiunt.

Motus voluntarii, quoque muscoli non minus quam organa sensuum afficiuntur ; flaccidi et sine sensu existunt, ne quidem *cauterio actuali* excitandi : hic autem mobilitatis defectus gradu multum variat ; in nonnullis enim casibus, acribus admotis, solito more cientur.

Spiritus est plerumque difficilis, frequens, abnormis, et sæpe rhoncho concitatur ; hoc autem signum

maxi-

maximâ ex parte fortuitum est ; minimèque morbi violentiam notat.

Convulsiones sunt sæpe generales ac validæ : interdum verò quasdam tantum corporis partes afficiunt, levesque existunt : ita ut iris sola nonnunquam patiatur.

In quibusdam casibus alterum corporis latus convulsionibus laborat ; altero simul paralyfi affecto.

Arteriarum pulsus sunt admodum varii ; plerumque autem, ineunte morbo, paulatim se submitunt ; nec raro denuo validiores ac frequentiores futuri. Dr SPENS exemplum narrat, in quo pulsus ad 9 usque descenderit * ; qui casus omnium memoriæ proditorum tardissimus est : nonnunquam penitus deficit ; et brevi iterum viget, et supra normam naturalem ascendit ; plerumque est
vali-

* DUNCAN's Medical Commentaries 1793.

validus : modò verò præter naturam debilis existit:

Faciei color est admodum varius, modò purpureus, modò niger Æthiopis vultum referens ; nec contra defunt multa exempla quibus color erat naturalis. Oculi sunt sæpe rubri, turgidi, femiaperti, ac vitrei, cum pupillis nonnunquam ampliatis *. Musculi oris, quod non sine magna difficultate aperiri potest, spasmis afficiuntur. Colli venæ turgidæ fiunt ; et arteriarum carotidum pulsus nonnunquam clare etiam ad insignem distantiam conspici possunt, cujus rei exemplum notabile in hujus urbis noscomio nuper vidi.

Devorandi vis vel minuitur, vel penitus deletur, et lingua paralyfi corripitur : urina modò prorsus supprimitur ; modò præter voluntatem elabitur ; sudor aliàs tenuis, aliàs viscidus ac gelidus prorumpit, et lympha aut sanguis ex naribus, ore,

B

auri-

* JUNCKERUS, pag. 900, de Signis Apoplexiæ.

auribus, aliave, qua data porta, via, profunditur.

Morbo funesto evasuro, signa cursum magis stabilem ac fixum legunt: spirandi difficultas magis magisque ingravescit, donec tandem thoracis motus vix percipi potest; arteriarum ictus frequentiores ac debiliores fiunt, et demum intermittunt, vel penitus cessant; spuma ex ore fluit: totum corpus gelido sudore diffluit, ægerque tandem animam efflat.

Apoplexia autem exquisitior non hoc modo semper infaustè terminatur: frequentius enim in hemiplegiam definit: ægerque vitam miserrimam trahit; donec alter, tertiusve impetus miseræ finem imponat. Quando hæc morbi forma ægrum adortur, ponderis in latere affecto, et interdum stuporis, sed raro doloris, sensus, percipitur. Arteriæ initio frequentes plerumque micant; postea autem pulsus minuitur; et interdum, licet hoc

hoc admodum raro evenit, penitus ad tempus cessat, brevi iterum excitandus. Alvus plerumque comprimitur; in quibusdam exemplis fudor viscidus in parte affecta observatur; et nonnunquam in totum corpus diffunditur *. Cutis est sæpe arida, et interdum, admodum autem raro, latus paralyfi non affectum convulsionibus corripitur †.

Interea muscoli faciei et oris lateris affecti deorsum trahuntur; et lingua, quando exseritur, latus affectum versus pellitur ‡, functionibusque suis peragendis omnino impar evadit. Formicatio molesta sensum, qui, nervo presso, exoritur, simulans, ægrum vexat; et in parte affecta sensus quasi insectorum super eandem repentium sæpe percipitur. Tremores quoque ægrum admodum sæpe, et diræ

B 2

con-

* HIPPOCR. Epid. p. 766.

† HOFFMANN. Syst. Rat. Tom. IV. p. 27.

‡ GREGOR. Prælect. Clin.

convulsiones agitant *. Et postquam morbus diu perstiterit, partes affectæ macie conficiuntur, et muscoli plerumque rigidi fiunt †.

Tactus plus minus afficitur, non tamen penitus aboletur : plerumque autem nullam læsionem insignem patitur. Professor GREGORY exemplum narrat philosophorum et medicorum attentione dignum, in quo alterius lateris motus, sensu tactus illæso perstante, penitus abolitus erat, dum simul lateris contrarii sensus, mobilitate integra manente, omnino perditus reperiabatur ; adeo ut, stimulantibus lateri paralyti affecto admotis, nullus sensus excitaretur ; iisdem autem partibus ultra medias vertebrae applicatis, sensus more solito illico ciceretur.

Morbus in hoc stadio in mortem interdum definit : sæpius autem apoplexia iterum iterumque supervenit, ægrumque tandem rapit : et etiam in casibus, in quibus morbus hanc proclivitatem in-
fau-

* SENAC. de la Structure du Cœur.

† De HAEN de Hemeplegia, p. 31.

faustam non ostendit, paroxyfmi reditus semper timendus est; quia partes vim morbi deletricem semel passæ vigorem pristinum rarissimè recuperant; et lugenda animi debilitas semper superest; “ Sic
“ ut viderim,” inquit illustris Van SWIETEN, “ fa-
“ pientissimis antea viris, et fortissimis militibus
“ masculum illud animi robur adeo fuisse enerva-
“ tum, ut, flebilis pueri instar, ob lævissimam cau-
“ sam in lachrymas solvantur *.”

SECT.

* Prælect. Vol. II. p. 659.

S E C T. II.

De Causis Remotis.

HÆ in duas species dividendæ sunt; in istas nimirum quæ homines obnoxios reddunt, et quæ in jam obnoxiiis morbum concitant. Illæ, linguâ medicorum *prædisponentes*, hæ *excitantes* sive *occasionales* dicuntur.

De Prædisponentibus.

NATURAM certam ac definitam sanguinis copiam cursu æquabile et constante ad cerebrum mittere, non solum ex figura et structura cranii foraminum per quæ vasa sanguinem vehentia transeunt, sed etiam ex vasorum ipsorum cranium jam ingresforum fabrica, et cursu sinuoso, et commercio, sum-

ma cura voluisse patet. Ex hac miranda fabrica hunc æquabilem sanguinis cursum ac copiam consilio cuidam utilissimo in œconomia animalium interfervire colligere fas est: necnon sensorii functiones, et diversos machinæ motus ex eodem artificio magna ex parte pendere, nobis verisimile videtur.

Quando causæ agunt quæ cursum sanguinis abnormem caput versus faciunt, morbus, interdum, frustra repugnante naturâ, concitatur: quædam enim corporis conditiones, vel ex fabrica congenita, vel ex vitio, progrediente vitâ, collecto, naturæ consilio haud parum adversantur; et sic corpus morbo multo opportunius, quam solitis rebus circumstantibus, reddunt. Hæ corporis conditiones sunt præsertim, ætas ingravescens; caput magnum; collum breve; obesitas; nimia corporis plenitudo; et ebrietas frequens. Harum rationem nunc ordine reddere conabor:

Ætas ingravescens.—Malum de quo agitur primam

mam raro adoritur ætatem ; plerumque enim tempore quod annum quadragesimum inter et summam senectutem labitur, occidere solet : quamvisque res nonnunquam aliter se habuerit, hoc tamen nihil de lege generali derogat.

Quare ætas provecta huic malo præ juniore, opportuna existit, ex periculis Doctoris WINTRINGHAM, me saltem judice, exponi potest: ex his enim arterias, si venis componantur, majorem, progrediente vita, rigiditatem acquirere constat; hinc sanguis solito majore copia in venas propellitur: et hæ distenduntur, et tonum majorem articularum rigiditati æquandæ parem adipiscentur: si autem ultra modum distendantur, tantum aberit ut vires, pro rata distensione, majores adipiscantur, ut etiam, cæterarum partium musculosarum instar, insigniter præter naturam infirmentur; et distensione adhuc majore adhibitâ, paralyfi demum afficiantur; qui quidem effectus in omnibus partibus musculosis,

ultra

ultra modum distentis, ex quadam œconomia animalis lege in univcrsum oriuntur.

Et sane venas in ætate provectis summum prope modum tonum ob distentionem, quam, progrediente vitâ patiuntur, adipisci verifimile vedebitur: hinc si cordis et arteriarum actio ex quavis causa augeatur, venæ ulterius distendentur; et tonum suum partim amittent, ita ut sanguinis cursus per easdem impeditus, aut saltem tardatus, reditui ejusdem in arterias faveat; et hinc apoplexiæ impetum facile concitet; eoque facilius hunc effectum edat, quod capitis, præ cæterarum corporis partium arteriæ, in ætate provectis rigidæ, ac fragiles, existunt.

Caput magnum haud parum huic morbo favere nemo sanus negaverit: et licet variæ expositiones elaboratæ et tanquam elucubratae a variis auctoribus prolatae fuerint, rei tamen pathologia atrâ adhuc caligine mergitur: VAN SWIETEN

caput magnum necessarium colli brevioris effectum opinatur; et hinc, ipso iudice, ratio facile redditur, quare caput magnum homines apoplexiæ opportunos reddit: hæc autem rei enodatio minime, ut mihi videtur, admittenda est: sæpe enim colla longa capitibus magnis instructa videmus. Hunc nodum, non sine magna diffidentia sequenti ratione solvere audemus.

Sanguinis circuitus intra cranium, fitu corporis erecto, alii paret naturæ legi, præter has, quibus in cæteris corporis partibus absolvitur, ponderi nimirum aëris atmospherici arterias carotides extra cranium, non autem intra prementis: hoc posito, cum venæ sunt arteriis longiores: ex principiis hydraulicis easdem, ad sanguinem per partes cranii internas, fitu corporis erecto, nulla vi cordis aut arteriarum adjuvante, vehendum valere manifestum est.

Cum autem hæc vis, tandem erecto corporis fitu, sanguini reducendo infervit, neque impuls-

sum

sum necessarium impertit; causas, quæ sanguinis cursum in cæteris corporis partibus absolvunt eidem superadditas invenimus: hoc autem de arteriis folis verum est: venæ enim tuborum metallicorum instar, actioni inhabiles existunt: sanguis igitur per easdem partim vi *hydrostatica* supra memorata, et partim vi a tergo vehatur oportet: et hinc patet, quo longior est circuitus venarum, eo majore arteriarum vi opus esse ad sanguinem cum justo impetu per sinus propellandum. Multae autem res in capite præter naturam magno reddunt vim, quam arteriæ sanguini impertiunt, minorem renixu, quem venæ et sinus eidem opponunt: ob majorem enim arteriarum longitudinem in capitibus magnis, vis quam cor dat, magis subigetur, antequam sanguis ad venarum initia pervenerit; hincque vis a tergo in capite præter naturam magno erit præter solitum parva: quamvis ob majorem finuum longitudinem, et præsertim ob curvaturas eorundem majores, majori arteriarum vi opus est, quam in ex-

emplis ordinariis. Hic igitur renixus, quem major finuum longitudo, et curvaturæ eorundem profundiores vi a tergo opponunt, reditui sanguinis arterias versus favebit, quod harum actionem augebit; et rebus circumstantibus secundis, effusionem efficiet: quamam vero ratione hæc apoplexiam excitat, exponemus, ubi de causa proxima agetur.

Collum breve.---Vis circuitus sanguinis in partibus prope cor fitis est major quam in remotioribus: hinc manifestum est, quibus collum est brevius, iis cerebrum, vi sanguinis circuitus auctâ, multo magis præter solitum pressum iri, quam his, qui collo longiori instructi sunt: illisque apoplexiam, aut paralyfin, causa excitante agente, facile concitari posse, dum hi eisdem rebus circumstantibus, ab his malis immunes evaderent.

Obesitas.---HIPPOCRATES ipse graciles diutius quam obesos vivere observavit; multi quidem enumerari

merari possent morbi, qui obefitatem causam suam agnoscunt: nulli autem, qui originem suam ex gracili ac macilento corporis habitu ducunt. Textus cellulofus cutem inter et musculos, et omentum, sunt precipuæ adipis sedes; qui evidentur efficit, ut sanguis interiores corporis partes, cerebrum nimirum, pulmonem, ceteraque viscera versus pellatur; vasa enim quæ per telam cellulofam transeunt, adipe premantur oportet; hinc sanguinis per eandem transitus difficilior fiet; et halitus cuticularis suppressio, et abnormis sanguinis distributio interiora versus subsequuntur. Porro tota tela cellulosa adipe distenta, et omentum omnia vasa vicina compriment; et hoc modo ad eundem effectum præstandum haud parum conferent. Quanam ratione internarum partium plenitudo proclivitatem in apoplexiam facit, satis jam patet.

Nimia corporis plenitudo.---Hæc inter causas prædisponentes primum fere locum tenet: præcipue

cipue hujus vitii causæ sunt exinanitionum solitarum suppressio ; hæmorrhagiæ five sponte, five arte fiant ; ignarum vitæ genus ; et diæta plenior.

Ratio, qua pleræque harum causarum corporis plenitudinem efficiunt, adeo manifesta est, ut nulla expositione indigeat. Hæmorrhagiæ plenitudini, vires arteriarum extremarum minuendo favere videntur : his enim magna sanguinis jacturâ debilibus, excretiones omnes languide perficiuntur ; hinc egesta pro rata parte minora fient ; et nimia humorum copia brevi congeretur.

Ebrietas frequens ultima harum causarum, duplici ratione agere videtur : vim enim cordis et arteriarum ultra modum auget ; et inordinatum sanguinis cursum sæpius caput versus faciendo, vasa proclivitatem ad actionem istam inordinatam præter naturam acquirunt, quod hominem apoplexiæ, causis occasionalibus, etiam levibus admotis, obnoxiam reddit.

De Occasionalibus.

MORBUS nonnunquam adeo derepente impetum facit, et res circumstantes sunt adeo obscuræ, ut nulla causa occasionalis percipi possit; interdum vero hæ causæ fatis manifestæ fiunt. Et præcipuæ esse videntur exercitatio corporis vehemens; tussis et sternutatio; animi affectiones; calor externus; balneum calidum; ebrietas; crapula; quivis corporis situs, qui cursui sanguinis per arterias in caput favet, reditumve ejusdem per venas impedit; ligaturæ circa collum; cervix subito, vel diu rotata; cœli temperies et varietates; et polypi circa cor; de quibus paucula ordine jam dicemus.

Exercitatio corporis vehemens.---Justa musculorum actio sanguinis circuitui necessaria est, vehementior autem sanguinem solito majore vi et copia ad partes corporis interiores, qua quippe sanguis

guinis impetui minus resistitur, impellit. Hoc docet pallor qui musculo se contrahenti semper supervenit; quod manifestè pendet ex sanguinis quantitate, quam musculus amisit, quæque necessario ad partes internas utpote minus renitentes defertur; cumque cerebrum cranio defensum, omnium partium, pressurâ maxime immune existit; sanguis ibidem facilius quam alibi corporis accumulabitur: præterea pressus quem ipsi arteriarum trunci, musculis, inter contrahendum, tumentibus, patiuntur, haud parum ad hunc effectum edendum confert. Porro in omninifu corporis vehementiori inspiratio plena ac profunda semper fit, quæ non solum sanguinis reditum a capite impedit, sed etiam eundem per arterias carotides insigni vi ad cerebrum mittit: ob pressuram enim quam pulmo, aëre jam præter solitum distentus, venis sanguinem ex eodem reducentibus infert, sanguis insigni velocitate in auriculam cordis sinistram feratur: nec desunt exempla hominum quibus ex hac causa sanguis ex faciei

ciei vasculis prorupit, et similis sanguinis fluxus in vasis internis, similisque arteriarum ruptura facile concipi possunt. Ad hoc caput referri possunt omnes pulmones nifus, five hi loquela vehementiore, cantu, aut instrumentorum musicorum inflatu fiant. Vis insignis quâ cantus ad hunc morbum concitandum valet, exemplum nobis VAN SWIETEN tradidit. Celeberrima cantatrix VINDOBONAE quoties tonos quosdam canere conaretur, vertigine corripiebatur, facies turgescibat, et rubore suffundebatur: hincque suum vitæ institutum relinquere coacta fuit.*

Tussis et Sternutatio.---Hæ violentiores corporis agitationes haud raro apoplexiam concitent: tussi vehementiore facies statim rubore suffunditur, sanguinisque motus præter solitum intenditur; quod omnes fere norunt. Eruditus GREGORY exemplum in suis prælectionibus nar-

D

rat,

* Comment. Aph. 1010. 38.

rat, quod huic rei plus luminis, quam quodvis ratiocinium offundit puero, qui pertussi laborabat, sanguinis fluxus caput versus tantus existerat, ut oculi ob sanguinis in tunica adnata congregationem lignum quod Anglice *Mabogany* nuncupatur, colore referrent. Risus vel fletus eundem effectum interdum edere potuerint.

Animi affectiones.---Animi motus, qui huic effectui præstando pares inveniuntur, sunt præsertim illi qui excitantes appellantur; inter hos præcipue eminent ira, quæ in signi quidem actionis cordis et arteriarum et præcipue capitis vasorum excitandæ vi pollet: excandescenti facies rubore iræ indice subito suffunditur; confimilis sanguinis impetus in vasis cerebri oboriens apoplexiæ, ut facile concipi potest, haud raro ansam præbebit: nervorum insuper distentio sæpe ex abnormi hoc animi effectû exoritur; quod insigniter docet quantâ vi ira in sensorio et nervis pollet.

Calor

Calor externus.---Vix hic loci memorare opus est quanta vi calor in totum genus vasculorum agit, quamque facile hunc morbum excitat, præsertim si cum aëre corrupto, ubi plures simul congregantur, jungatur: ante focum luculentum sedentibus status minori apoplexiæ similis obrepit; nec etiam optima sanitate utentes huic causæ objecti languore ac somnolentia immunes evaserint.

Balneum tepidum.---Hujus effectus partim ex caloris stimulo, ut supra jam exposuimus, et partim ex toto genere nervoso laxato, aut soluto, pendent: nec defunt exempla hydropicorum, qui tepidario immerfi apoplexiâ correpti subito corruerunt.

Ebrietas.---Hanc causis apoplexiæ prædisponentibus supra jam annumeravimus; nec eadem rarius causa morbi excitans existit: et sane ebrietas ipsa est corporis et animi status apoplexiæ

plexiæ haud abfimilis; nec utriufque conditionis caufæ aliter quam gradu folo difcrepare mihi videntur: aucta vaforum fanguinem ad cerebrum vehentium actio ex faciei rubore et plenitudinis in capite fenfu manifefte patet: et hæc apoplexiæ varietas potius ex preffu, quem aucta vaforum actio cerebro infert, quam ex effufione pendere videtur.

Crapula.---Nulla caufa cognofcitur, quæ apoplexiam fæpius quam crapula excitat.

“ Enfe cadunt multi, perimit fed crapula plures,

“ Hinc fubitæ mortes, atque inteftata fenectus.”

Nec hoc fatyricum sagacis HOGARTH peniculum fugere potuit. Hujus effectus, pariter ac fomnolentiæ, quæ ingurgitationi fupervenit, nonnulli rationem ex ventriculo ultra modum diftento aortam comprimente petere folent: parum autem evidens eft, talem effectum hac ratione fieri poffe,

ni ventriculus immanè distendatur; eadem quippe somnolentia animalibus, quæ nullam habent aortam post cibum copiose sumptum obrepit; ex pressura igitur aortæ illata, vix, aut ne vix quidem, pendere potest.

Quivis corporis situs, qui cursui sanguinis per arterias in caput favet, reditumve ejusdem per venas impedit.---His causis annumerari debent corporis inclinatio, et decubitus cum capite præter solitum humili; tantus est primæ harum causarum effectus, ut nonnullis inter corpus inclinandum memoria penitus deficiat: talium autem fituum effectus ex consuetudine plurimum pendent.

Ligaturæ circa collum.---Hæ venas plus quam arterias, propter illarum situm compriment, quod sanguinis cursum arterias versus repellendo morbum nonnunquam concitaverit.

Cervix subito, vel diu rotata.---Hæc res a Doctore FOTHERGILL memorata quibusdam argutiola forsan videbitur : minime tamen negligenda est : quo brevior fuerit ægri cervix eo major erit effectus : venæ enim jugulares breviores majorem distentionem quam longiores capitis rotatione patiuntur.

Cæli temperies et varietas---Hæc affectio quibusdam annis, et tempestatibus, præ cæteris adeo frequens existit ; ut a quibusdam pro morbo per populum grassante habita fuerit. Hoc cæli temperiei subito, veluti ex frigida in calidam, mutatæ tribuendum videtur : hinc morbus frequentius vere, quam quavis alia anni tempestate se ostendit. Systemate vasculoso exquisitius librato, sanguinis distributio abnormis stimulo caloris externi caput versus fieri potest : et hoc modo morbus ex hac causa oritur verifimile est.

Polypi circa cor.---Quamvis pleræque harum concretionum, quæ tam sæpe in corde partibusque eidem vicinis reperiuntur, post mortem formantur; nonnunquam tamen in corpore vivo existunt, variisque, non solum capitis, sed etiam aliarum corporis partium morbis et præsertim apoplexiæ, vel hemiplegiæ ansam facile præbent.

SECT.

SECT. III.

De Causa Proxima.

QUAEDAM sensorii et nervorum conditio, qua vires eorundem actuosæ vel multum imminuuntur vel prorsus abolentur, hujus morbi causa proxima habenda est.

Hæc morbosa conditio duplici, ut mihi videtur ratione effici potest ; scilicet,

1mo, Pressu præter naturam cerebro, aut nervis illato.

2do, Viribus sedantibus corpori admotis.

Pressuram cerebro illatam, causam morbo concitando parem existere probatur, animum advertendo

tendo ad cerebri conditionem cranii fracturâ inductam. Illustris BOERHAVIUS infigne nobis exemplum tradit quod hanc rem clarissime demonstrat.*

Homini vivo pars cranii sublata fuit, ita ut dura mater in conspectum venerit : pressurâ levi huic duræ matris parti admotâ, tinnitum aurium et scintillas oculis obvolitantes æger cum vertigine percipiebat ; pressurâ majore adhibitâ, obdormiscebat ; et pressu magis adhuc aucto, clarè stertebat : hinc dubitari non potest, quin pressura causâ corporis conditione, de qua hic agitur, inducendæ par existat.

Cerebri pressura apoplexiam vel hemiplegiam efficiens ad quatuor fontes referri potest, hi sunt.

1mo, Vis externa cranii partem deprimens.

E

2do

* Prælect. vol. ii. p. 659.

2do, Tumores intra cranium generati.

3tio, Vis sanguinis cerebri vasa distendens.

4to, Sanguinis aut feri effusio intra cranium.

De duabus posterioribus causis tantum agemus;
duæ enim priores chirurgo concedendæ sunt.

De modo, quo hæ causæ morbum proximè excitant, variè inter varios *pathologos* disputatum est.

Creditum est, et adhuc creditur, fluida in cerebri ventriculos, vel alias cerebri partes, effusa, in primo casu, et vim sanguinis vasa distendentem in secundo, morbum concitare, cerebrum comprimendo, hoc est, in spatium minus evidenter coarctando; et quod hinc consequens est, vasa ipsa, haud amplius solito more sustentata, distendi.

Celeberrimus autem Profeffor MONRO negat cerebrum, durante vitâ ita comprimi poffe, ut fpatium minus manifefte occupet ; vir enim fagax experimento fimplice de induftria ad hanc litem dirimendam factô, cerebrum in fpatium minus coarctatum demonftrari poffe, invenit.

Cerebri ovilli portionem infra aquam excifam ampullæ vitræ aquâ prope modum plenæ, eodem loci fitæ indidit ; et in ampullæ cervice locum ad quem aqua affurgebat adamante notavit : deinde vafis collo veficam aëre diftentam firmiter affixit ; quo factô, veficam infigni vi compressit ; nec tamen aqua vel minimum quidem depreffa fuit.

Hoc experimentum, ut opinor, extra omnem dubitationem probat, cerebri fubftantiam nulla vi cordis et arteriarum actione illatâ ita comprimi poffe, ut fpatium evidenter minus occupet.

Hinc sequitur sanguinis quantitatem in capite existentem augeri non posse, ita ut incrementum sensibus nostris percepi possit, quamdiu cerebri substantia integra, et cranii parietes in statu naturali persisterent, copia licet sanguinis major, quovis dato tempore, ob majorem vasorum actionem per idem transeat.

Apoplexia igitur pendere non potest ex compressione cerebri molem evidenter imminuente: cum autem morbum ex pressu cerebro illato oriri pro certo constat; laticem in ventriculos vel alias cerebri partes effusum, et vasorum conditionem nullo alio operandi modo evidenti morbum inducere concludamus oportet.

2do, Causa apoplexiæ proxima viribus sedantibus corpori admotis induci potest.

Hujusmodi causæ sunt vapores *hydrargyri*, plumbum, aliaque venena metallica; opium, al-

cohol

cohol et multa alia *narcotia*: *gas acidum carbonicum*, aliique vapores *mephitici*: quibus annumerari possunt vires frigoris sedantes, cerebri concussio, ictus electrici, et quidam animi affectus: et inter has pathemata deprimentia, quorum nonnulla morbum recte inducunt.

Has, et hujusmodi causas, apoplexiam concitare minime dubitari potest; quali autem modo in cerebrum, et nervos, agant, qualesve sint mutationes, quæ efficiuntur, ignorare me fateor.

SECT.

SECT. IV.

De Morbi Ratione Medendi.

CURATIO ex jam dictis in tria consilia quasi sponte se dividit.

I. MORBO VENIENTI OCCURRERE.

II. PAROXYSMUM PRAESENTEM TOLLERE.

III. HEMIPLEGIAM, QUAE CONSEQUITUR, AMOVERE.

PRIMUM CONSILIUM absolvitur vitando causas excitantes, ex quibus periculum præcipue et proxime pendet; et corrigendo proclivitatem, quatenus hoc fociatis regiminis et medicamentorum viribus fieri potest. Horum usus violentia signorum, aegri ætate, corporis habitu, et varia

con-

confuetudine, gubernari, ac moderari, debet : cūmque vaforum cerebri plenitudo fit causa prædisponens, ex qua paroxysmus instans præcipue pendet, ad illam tollendam totis viribus incumbere debemus; varia suppetunt remedia, quibus hic finis absolvitur; præcipua sunt sanguinis detractio; medicamenta cathartica; setacea et fonticuli; tonsura capitis; errhina; dieta; et exercitatio; de quibus paucis figillatim agemus.

Quamvis nullum fit remedium præsentius aut efficacius ad plenitudinem tollendam quam detractio sanguinis, cum tamen corpus solvit, laxat, et idem malo opportunius reddit pessima ex eiusdem usu timenda, nec unquam in casibus ordinariis adhibendam censemus: in exemplis autem gravioribus, quibus paroxysmus instat, est certe auxilium, cui soli confidere possumus, cuiusque usu tempestivo maximæ aegrotanti fanitatem recuperandi fortes erunt. In exemplis ubi de sanguine detrahendo ancipites hæremus,

hirudines

hirudines temporibus admotæ, vel occipitis scarificationes confilio quam optime respondebunt.

Cùm alvi purgatio peculiari in fanguinis curfu a capite avertendo vi pollet, eandem fini noſtro bene accommodatam putamus : acriora autem cathartica nunquam niſi in gravioribus exemplis danda ſunt ; quia fanguinis curſum nimis feſtinando plus damni interdum quam boni afferre poſſunt : mitiora igitur, qualia ſunt pulvis jalappæ compoſitus, et potaſſa tartarizata antepoſenda ſenſemus ; hujusmodi mitiora, ſemel ſeptimanâ data, menſes, vel etiam annos, præſcribi poſſunt.

Setacea et fonticuli ad generalem corporis plenitudinem minuendam plurimum prodeſſe poſſunt ; et poſteriori colli parti, ſi optio noſtra fuerit, indenda ſuaderemus ; Profeſſor GREGORY exemplum tradit hominis, qui magno hujusmo-

di fonte pifi ope copiofe manente, dieta parca, et alvi purgatione, apoplexiæ impetu per plures annos immunis evaferat.

Tonfura capitis, præfertim fi caput fimul frigida sæpius lavetur, haud afpernandâ in paroxyfmo arcendo vi pollet.

Errhina femper, ni aeger antea eis affuetus fuerit, vitari debent: et hic etiam, caute præfcribenda funt: copiaque paulatim minuenda eft, donec tandem fine periculo penitus subduci queant. Sunt qui eadem, ob copiofam mucii excretionem, quam efficiunt, capitis vaforum plenitudinem minuere contendunt: quantum autem hac ratione profunt, tantundem fanguinis curfum caput verfus per ftimulum fuum faciendo, obfunt.

Porro alia fuppetunt auxilia, quibus teſte experientia, paroxyfmus certius arceri poteſt; hæc

F

funt

sunt diæta parca, et exercitatio idonea peritè ordinatae.

Diaeta omnigena nimis stimulans, quales sunt carnes, quæ per se faciem rubore suffundunt, condimenta, butyrum &c. caute vitanda est; et hujusmodi rerum stimulantium vice, cibus ex frugibus mitioribus paratus concedi debet. Abstinentum est quoque ab omnibus potionibus meracioribus, vino nimirum, et liquoribus spirituosiss, ac fortioribus fermentatis. In omnibus autem casibus cerevicia tenuis, quippe quæ alvum leniter laxat permitti debet, et aquæ anteponenda videtur.

Hæ tamen regulæ aetate provectoris et victui pleniori affuetis minus rigidè præcipiendæ sunt; hi enim aegri stimuli soliti imminutionem non sine molestia, vel etiam periculo ferre valent: in hujusmodi igitur casibus, cibus præsertim ex carnis tantum minuendus est: coenæque ex his pa-

ratæ penitus prohibendæ sunt. Porro si potioribus meracioribus quotidie affueti fuerint, pauxillum illis concedi debet.

Exercitatio licet omnium remediorum in hoc morbi stadio longe optimum, si tamen nimia fuerit, et præsertim si aegrotans obefior, vel ætate provectior fit, haud raro causa morbi excitans fieri solet; ut supra exposuimus; istiusmodi igitur aegris cautissime administranda est: exercitatio debet esse ea, quæ halitui cuticulari sustentendo par existit; nec unquam tanta esse debet, ut respirationem acceleret, aut corporis calorem intendat.

Si aegri ad ambulationem non valent, gestatio primo in rhedâ, et postea, quando plus virium habebunt in equo sedulo usurpanda est: nec raro post hoc ambulationi pares evadent. Exercitatio lenis, crebra tamen esse debet, et fatis diu adhibita; hoc enim modo sanguinis cursus ad
corporis

corporis superficiem dirigitur ; et plenitudo occurritur.

Una cum his auxiliis justus frigoris gradus proderit : aegerque capite solito altiore dormire debet.

II. PAROXYSMUM PRÆSENTEM TOLLERE.

Paroxyfmo astante, aegro vestes statim exuendæ sunt ; et fenestris &c. apertis in aëre frigido, et situ erecto, collocari debet ; interea cavendum ne hominum turba, quippe quæ aërem corrumpit, et calefacit, circa aegrum congregetur ; quo factò, varia auxilia ad pressuram cerebro illatam, sanguinis nimirum detractio, medicamenta cathartica, emetica, et exulcerantia, statim adhibenda sunt.

Sanguinis detractio in omni apoplexiæ vel hemiplegiæ exemplo, quod ex hydropisi, vel ex potentiis sedantibus non evidenter pendet, sta-

tim

tim usurpanda est : et consuetudo fuit sanguinem mittere ex venis jugularibus, vel si hoc frustra tentatur, ex arteriis temporalibus, vel denique, si hæc pertundi non possunt, quævis corporis vena statim incidi debet. Haec exinanitio, corpore erecto, quippe quod consilium nostrum manifestè adjuvabit, perficienda est : sanguisque prima vice, ad uncias sexdecim, vel viginti mittatur oportet.

Interea detractio sanguinis topica minime negligenda est; hæc vel hirudinibus occipiti admotis, vel scarificatione, vel denique cucurbitulis cum ferro fieri potest; hæc autem, quippe qua sanguis citius detrahatur, anteponenda est. Nonnulli, uno corporis latere gravius affecto, sanguinis ex latere contrario detractionem plus profuturam crediderunt. Omnibus his modis sanguinis detractio non solum generalem corporis plenitudinem, sed etiam, quod hinc consequens est, impetum ejusdem cerebrum versus statim imminuet.

Alvi

Alvi purgatio semper cum sanguinis detractio-
ne conjungi debet : et eandem inter prima re-
media huic malo accommodata existere, ex ante-
a expositis facile constabit : si devorandi vis su-
perfit, cathartica ore dari oportent : sin minus, e-
nemata acria injicienda sunt.

Vomitio præterquam in casibus, qui ex nimia
ventriculi distentione pendent, nunquam, astan-
te paroxysmo, permitti debet : quia vomendi
actione facies non solum plenis tumescit, et rubore
suffunditur ; sed etiam oculi lacrymas effundunt,
et sanguine turgidi fiunt, et scintillæ sæpe ipsis ob-
volitant ; aegerque ob sanguinis impetum in ce-
rebro auctum vertigine corripitur : et respira-
tione per vomendi actionem impedita, latus cor-
dis dextrum se facile deplere non valet : et hinc
venæ, quæ sanguinem ex capite reducunt, tur-
gescunt.

Medicamenta exulceratoria cum maximo com-
modo,

modo, præfertim partibus capiti vicinis, posteriori nimirum colli parti, vel pone aures imponi possunt; cursum sanguinis a partibus internis ad externas faciendo prodesse videntur.

Si morbus ex diathesi hydropica oriatur, medicamentis catharticis, et exulceratoriis, optime tractabitur.

Si apoplexiæ insultus potestates sedantes causam agnoscat, morbus principiis diversis ab his de quibus supra egimus, curandus est.

Quando venenum, quod morbum excitat, recens in ventriculum recipitur, vomitum interdum cito efficiet: hic vomitus promoveri debet; quando autem venenum vomitionem non ciet, vomitoria, quæ subito operantur, Zinci nimirum *sulphas*, &c. statim adhibenda sunt. Contra autem, si venena diu in ventriculo, nulla vomitione excita, permanerint; nihil commodi ex emeticorum usu percipi potest:

potest: cùmque nulla fit ratio, cur cerebrum in hujusmodi exemplis, sanguinis circuitu premi credamus, hoc tantùm annitendum ut æger aëre frigido, aliisque stimulantibus, quorum præcipuum videtur frigida, faciei aliive corporis partí, effusa, excitetur.

III. HEMIPLEGIAM, QUÆ CONSEQUITUR, AMOVERE.

Si paroxysmus hemiplegiæ formâ adoritur, mendendi ratio, ideo quod causæ sunt eadem ac in apoplexia idiopathica, prorsus eadem fit oportet: et quando hemiplegia apoplexiæ supervenit, est cur cerebri pressuram in aliquod tempus postea supereffe credamus. Hoc clarius patebit ex CULLENI verbis, ubi dicit, “ Where a fit of apoplexy has gone off, and there appears a state of palsy appearing as a partial affection only, it might perhaps be supposed that the origin of the nerves is in a great measure relieved; but in

“ in so far as commonly there still remain the
 “ symptoms of the loss of memory, and of some de-
 “ degree of fatuity, these, I think, shew that the or-
 “ gan of intellect, or the common origin of the
 “ nerves, is still considerably affected.”*

Quamdiu igitur hæc signa persistant in eadem
 medendi ratione, quam in apoplexia commenda-
 vimus, plus minus strenue adhibitâ prout signa
 postulaverint, persistendum erit.

Ratio autem medendi omnino diversa fit oportet ;

1mo, Quando morbus in tempus infigne protra-
 hitur.

2do, Cùm signa cerebri pressuram indicantia, tol-
 lantur.

G

3tio

* First Lines of the Practice of Physic, 1145.

3to, Quando malum ex fedantibus oriri cognoscetur.

In hujusmodi enim exemplis pressuram cerebro sublatam ponimus; dum læsio sola perstat: quod optime illustratur tali cujusvis nervi pressurâ, qualis dotes ejusdem naturales non perdit: tunc enim in parte, in quam nervus diffunditur, torpor sentitur, qui quamdiu pressura adhibetur, augeri perstat: hic autem effectus, pressura sublata, non tollitur, sed paulatim minuitur, donec partes tandem ad functiones naturales restituentur. In istiusmodi igitur casibus remedia, quæ commendari solent, sunt stimulantia, eaque præsertim, quæ in systema nervosum solum agunt. Cùm autem morbi ad redeundum proclivitas semper plus minus præceps sit, ad hanc, inter stimulantia danda, animus sedulo adverti debet. Hæc stimulantia sunt vel interna vel externa.

Externa

Externa. --- Magna horum varietas commendata fuit : sequentia autem præcipua videntur : aqua nimirum *ammoniacæ* causticæ oleis conjuncta : hujusmodi præparata, partes quibus admoventur, insigniter calefaciunt ; *ammonia* pariter errhinum præscribi potest. Horum autem medicamentorum princeps est sinapi, eidemque maxime fidendum est ; cavendum autem ne partes exulceret. His conjungi possunt cantharides, ita tamen ut cuticula in vesiculas non turgeat : spiritus vinosus *camphoratus* ; urticarum punctio ; frictio vel strigili, vel pannu laneo ; et calor.

Quando morbus ex viribus sedantibus oritur, frigus frigidarii forma præscribi debet : hoc autem in tempus breve tantum, ususque ejus effectibus, quos ederit, gubernandus est.

Aura electrica apud quosdam in pretio habetur : hujus autem usus admodum anceps videtur, vasa enim stimulando morbum reducere potest.

Exercitatio denique nunquam omitti debet; namque veluti fama, aegrotus hoc malo laborans.

“Mobilitate viget, viresque acquirit eundo.”*

Cæterisque omnibus longè gestatio eminent; non solum quia aeger viribus propriis se exercere nequit; sed etiam quia stimulus virium quæ in gestatione exercentur, mediocris, et idcirco tutus, existit.

Præter hæc autem animus ad partem affectam nunquam non adverti debet; hæc sæpius movenda est: si aegrotans ad hunc motum non valet; nihilo tamen minus moliendum est: quia nullus licet motus sequatur; actio tamen voluntatis inter stimulos efficacissimos, et maxime naturales, qui adhiberi possunt, existit.

Interna.---Carbonas ammoniæ dari solet; hujus autem medicamenti effectus plerumque parum efficax comperietur. Fruges ex classe Tetradynamiâ

* Virg.

tradynamiâ plura medicamenta stimulantia interna, quæ cum felici interdum exitu dantur nobis suppeditant, et hujus classis instar omnium sunt sinapis femina integra data. Varia aromata commendata fuerunt: cùm hæc autem insigni in systemate vasculoso vi agunt, omittendâ videntur. *Guajacum*, *terebenthina*, variaque medicamenta foetida subinde data fuerunt, his autem fidere nolumus. *Cinchona officinalis* et ferum eodem consilio, sed frustra, administrata fuerunt.

Denique quod omnium horum stimulantium interiorum usum attinet, eundem semper suspectum habere debemus: summiâ semper prudentiâ danda sunt: incautè enim adhibita tantum abest ut profint, ut morbum nonnunquam concitent.

C O R R I G E N D A.

- Pag. 2. lin. 1. *pro veniente lege venienti.*
6. — 10. *pro hemephlegia lege hemiplegia.*
-- — 14. *pro necquiquam lege nequicquam.*
7. — 12. *dele (,)*
-- — 19. *pro concitatur lege comitatur.*
8. — 14. *pro descenderit lege descenderat.*
12. — 12. *post ralyfi adde haud.*
16. — 3. *pro occidere lege accidere.*
18. --- 19. *pro tandem lege tantum.*
21. --- 7. *pro ceteraque lege cæteraque.*
22. --- 3. *pro ignarum lege ignavum.*
--- --- 19. *pro obnoxiam lege obnoxium.*
25. --- 14. *pro concitarent lege concitarunt.*
26. --- 2. *pro offundit puero lege offundit ; puero.*
30. --- 8 et 11. *pro cæli lege cœli.*
36. --- 5. *pro perfiterent lege perfiterint.*
40. --- 12. *pro sensemus lege censemus.*
41. --- 1. *pro manente lege manante.*
--- --- -- *pro diæta lege diæta.*
46. --- 5. *pro oportent lege debent.*
47. --- 17. *pro excita lege excitata.*
48. --- 6. *pro effusa lege affusa.*
-
-

CORRIGENDA

- pag. 2. lin. 1. pro veniente leg. venient
- 6 — 10. pro hemiplegia leg. hemiplegis
- 11. pro nequidquam leg. nequidquam
- 7 — 12. deo (.)
- 13. pro consuetudine leg. consuetudine
- 8 — 14. pro delendit leg. delendit
- 12 — 13. pro casu ubi habet
- 16 — 17. pro occidit leg. occidit
- 18 — 19. pro tandem leg. tandem
- 21 — 22. pro caterpue leg. caterpue
- 24 — 25. pro ignium leg. ignium
- 26. pro obnoxium leg. obnoxium
- 27 — 28. pro constant leg. constant
- 29 — 30. pro ostendit que leg. ostendit que
- 30 — 31. et 11. pro casu leg. casu
- 30 — 31. pro perititient leg. perititient
- 31 — 32. pro contentus leg. contentus
- 31 — 32. pro manent leg. manent
- 33. pro dicta leg. dicta
- 40 — 41. pro oportet leg. oportet
- 42 — 43. pro casu leg. casu
- 43 — 44. pro casu leg. casu

